

Čo očakáva logistika od dopravy

Mohla by logistika fungovať bez dopravy? Myslím, že odpoveď je jednoznačná a každému jasná: nemohla. Logistika jednoducho dopravu potrebuje. Podobne tak pre zefektívnenie svojich činností potrebuje doprava logistiku. Logistika a doprava sú jednoducho prepojené a neoddeliteľné činnosti, ktoré sa výrazne podieľajú na formovaní a budovaní ekonomík jednotlivých štátov a tiež svetovej ekonomiky.

O dôležitosti a význame dopravy v logistike svedčí aj podiel výdavkov vynaložených na dopravu na celkových logistických nákladoch. Dopravné náklady predstavujú 29-percentný podiel na logistických nákladoch, pričom sú druhé najvyššie po nákladoch na skladovanie, manipuláciu, správu a údržbu zásob.

Doprava verzus logistika

Doprava a logistika kladú jedna na druhú rôzne požiadavky. Naplnením niektorých dochádza k obojstrannej spokojnosti, naopak pri niektorých je treba zložitou hľadať také riešenie, ktoré bude aspoň čiastočne vyhovovať oboj stranám. Najdôležitejšia je v prípade hľadania tých najlepších riešení a naplnení očakávaných požiadaviek spolupráca a partnerstvo. Spolupracujúci partneri z oboch strán musia navzájom poznať očakávania a požiadavky druhej strany, aby sa predišlo vytváraní zbytočných nedorozumení, ktoré môžu zablokovať správny chod procesov v logistickom reťazci a tak v ňom vytvárať nežiaduce anomálie. Čo teda očakáva doprava od logistiky a naopak?

Očakávania logistiky

Začnime očakávaniami a požiadavkami logistiky. Jednou zo základných požiadaviek na dopravu je dostatočná prepravná kapacita dopravných prostriedkov, ktorá bude schopná bez problémov pokryť dopyt logistiky po dopravných službách a navyše bude disponovať určitými rezervami pre prípad neočakávaných a náhlych výkyvov v logistickom reťazci. Logistika tiež očakáva od dopravcov čo možno najväčšiu flexibilitu a pružnosť reakcií v prípade zmien. Teda samostatná kapacita by nám bola zbytočná, pokiaľ by nebola na mieste, kde je to práve potrebné a nebola by tam v tom okamihu, keď je po nej dopyt.

Abysme ponúkanú prepravnú kapacitu vedeli dostať v správnom čase na správne miesto, je nevyhnutné, aby sme mali vyhovujúci dopravný poten-

ciál. Je potrebné disponovať dostatočnými kapacitami dopravných sietí, ktoré budú zvládať ustavične sa zvyšujúci počet dopravných prostriedkov pohybujúcich sa po prostriedkoch cestách. Dostatočná dopravná kapacita znamená, že nebude dochádzať k tvorbe kongescií a dopravný prúd bude plynulý. To už je ale záležitosťou dopravnej politiky daného štátu, resp. spoločenstva štátov.

Ďalšou dôležitou požiadavkou logistiky je spoľahlivosť. Najmä v súvislosti s vyššie spomínanými logistickými technológiami naberá spoľahlivosť na význame. Ak totiž doprava nebude vedieť zabezpečiť presun tovaru, môže sa stať, že dôjde k výpadku výroby. Hrozí, že si zákazník, ktorý sa nedos-

tane k svojmu tovaru vtedy, keď ho potrebuje, nájde iného dodávateľa. Nemenej dôležitou je požiadavka, aby prepravca (odosielateľ alebo príjemca), mal informácie o svojej zásielke kedykoľvek počas prepravy, t. j. aby dopravca alebo zasielateľ disponoval takým informačným systémom, ktorý je schopný v ľubovoľnom časovom okamihu určiť čo najpresnejšiu polohu dopravného prostriedku alebo priamo zásielky. Informácie majú jednoducho v doprave a logistike kľúčovú úlohu a sú nástrojom, ktorý umožňuje získavať konkurenčné výhody nad ostatnými účastníkmi trhu. Samozrejmosťou je, že logistika očakáva naplnenie určitej garantovanej kvality poskytovaných dopravných služieb a zákaznickeho servisu zo strany dopravcu (reakcia na objednávku prepravy, rýchlosť vybavenia objednávky, riešenie prípadných reklamácií, atď.).

Najviac diskutovaná je požiadavka, pri ktorej dochádza asi k najväčším kompromisom zo strany oboch zainteresovaných, teda cena. Kým logistika sa cenu snaží stlačiť čo najviac dole, dopravca sa ju snaží udržať vo výške, ktorá je pre neho čo najviac rentabilná. Dnes si už ale aj logistika začína uvedomovať, že často je cena na úkor kvality, a že v prípade nižších cien nemusí (alebo dokonca nevie) dopravca garantovať kvalitu a spoľahlivosť ním ponúkaných služieb, čo môže mať za následok obrovské finančné straty, napr. pri výpadku výroby, ktorý je spôsobený vinnou dopravcu. Samozrejme, ani dopravca nemôže mať prehnané finančné nároky za svoje odvedené služby a musí pamätať na to, že funkciou ceny je úhrada vynaložených nákladov a dosiahnutie primeraného zisku. Otázka primeraného zisku je však už vecou individuálneho chápania každého dopravcu.

Očakávania dopravy

Základnou požiadavkou dopravy na logistiku je zaistiť plynulosť procesov v rámci logistického reťazca. Logistika musí zabezpečiť, aby jednotlivé procesy na seba plynulo nadväzovali a dopravné prostriedky mali najkratší čas zdržania (stratový čas) v rámci týchto procesov. Z pohľadu dopravcu je totiž kľúčové, aby jeho vozidlový park bol v maximálnej možnej miere využitý, a nie aby jeho vozidlá zbytočne stáli napr. pri nakládke alebo vykládke. Logistika by tiež mala rešpektovať niektoré špecifické predpisy v doprave (napr. sociálne predpisy v cestnej doprave) a pri plánovaní logistických činností s nimi počítať a nežiadať od dopravcov, aby zabezpečili jej požiadavky na úkor týchto predpisov. Pre dopravcu je tiež dôležité, aby si jeho zákazníci uvedomovali neustály rast jeho vstupných nákladov (pohonné látky, zavádzanie elektronického mýtného) a v prípade zvršenia ceny z dôvodu zvýšenia nákladov boli ochotní rešpektovať primerané a odôvodnené navýšenie.

Doprava a logistika sú vzájomne prepojené a navzájom sa ovplyvňujú. Doprava pôsobí ako nosný systém logistických procesov, je s nimi navzájom spojená a ovplyvňuje ich a zároveň je nimi aj sama ovplyvňovaná.

Tomáš Moravčík, Žilinská univerzita